

E osztály

A nyelvi tagozat speciális céljai

A diákok a kerettantervi követelményeknél jobban megismerjék az angol és a német történelmet és kultúrát, minél több ponton használják nyelvtudásukat.

Szükséges tanulói segédletek

Történelem tankönyv, történelem atlasz

A tanulói munka értékelése

Írásbeli számonkérések

Témakörök végén témazárók. Kisdolgozatok (3-4 lecke anyagából).

Házi dolgozatok megadott terjedelemben.

Az utolsó évben írásbeli „próbaérettségi” a hagyományos érettségi írásbeli részének modellezésére.

Szóbeli számonkérések

Felelés és prezentáció.

Az utolsó évben szóbeli „kisérettségi” a hagyományos érettségi szóbeli részének modellezésére.

Speciális számonkérési forma

Nagyobb terjedelmű esszé készítése idegen nyelven.

Helyi tanterv

NYEK 9. évfolyam

Éves óraszám: 36 óra (36 x 1)

1. Témakör címe. Óskor és ókori kelet	Óraszám: 36
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
A történelem forrásai. Történelmi földrajz és kronológia	Biológia-egészségtan: a homo sapiens egységes faj. Földrajz: kontinensek, rasszok, térképolvasás.
A történelem alapfogalmai Gazdaság, területei, rendszere Társadalom, rétegek, tagolási	Magyar nyelv és irodalom: Bibliai történetek, az írás kialakulása,

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

szempontok Politika, állam, belpolitika, külpolitika Az első társadalmak. Nők, férfiak életmódja és társadalmi helyzete, életformák. A folyamvölgyi kultúrák. A Közel-Keletet egyesítő birodalmak. Az ókori Kelet kulturális öröksége. A kultúrák fejlődése az európai civilizációval történő találkozásig	jelentősége, nyelvcsaládok. Vizuális kultúra: az ókori Kelet (pl. a gízai piramisok). Matematika: a számegegyenes, az idő mértékegységei (nap, hónap, év, évtized, évszázad).
--	---

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ismeri az adott témakör kerettanterv által megfogalmazott tárgyi követelményeit.

A tanuló alkalmazza a kronológiából és történeti földrajzból szerzett ismereteit.

A tanuló tisztában van a történelmi alapfogalmak (gazdaság, társadalom, politika stb.) lényegével.

9. évfolyam

Éves óraszám: 72 óra (36 x 2)

A középiskolai történelemtanítás első éve koncentrikusan bővíti az általános iskolában tanultakat, ugyanakkor a korábbiaktól eltérő feladatokat is ró a tanulókra. Egyrészt a forráskezelés készségeinek fejlesztésében jelentősen túllépnek az általános iskolai szinten. E két évfolyam feladata a forráskezelés és -elemzés elemi szabályainak, illetve a tudományos anyaggyűjtés alapjainak elsajátítása. Másrészt a korábbi, történetek feldolgozásán alapuló, képszerű történelemtanítást felváltja az elemző, az oksági viszonyokat kutató jellegű munka. Az általános iskolai történelemtanításhoz hasonlóan ezek is csak a tanulók fokozott tevékenykedtetése révén érhetők el. Kiemelt szerepe van a problémaközpontú történelemtanításnak, amely adott esetben teljesen eltérő nézőpontok ütköztetését is szükségessé teszi. A kulcskompetenciák közül a hatékony és önálló tanulás készsége szintjének emelése a legfontosabb feladat.

A történelem tantárgy kiválóan alkalmas az önálló ismeretszerzés és -feldolgozás képességének kialakítására. A tanulóknak meg kell ismerniük az elsődleges és másodlagos források kezelésének szabályait. Az anyaggyűjtéshez

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

nélkülözhetetlen a könyvtárakban, illetve azok anyagában (kézikönyvek, lexikonok, atlaszok, ismeretterjesztő folyóiratok stb.), valamint az elektronikus adatbázisokban való tájékozódás készségének kialakítása és fejlesztése. A diákoknak ezen a képzési és életkori szinten el kell jutni az események elbeszélésétől, a források tartalmi ismertetésétől a problémafelvetés, magyarázat, fejtegetés, következtetés és érvelés alkalmazásáig, felhasználva a szaknyelvet. Fontos feladat a grafikus kifejezések (diagramok, grafikonok) elemzése, majd készítése, képi információhordozók gyűjtése, válogatása, készítése, valamint az időben és térben való tájékozódás fejlesztése.

1. Témakör címe: Az ókori Hellasz	Óraszám: 12
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>A polisz kialakulása. A földrajzi környezet.</p> <p>Az athéni demokrácia kialakulása és működése. Államformák, államszervezet.</p> <p>Spárta. Kisebbség, többség.</p> <p>A görög hitvilág, művészet és tudomány.</p> <p>Nagy Sándor birodalma és a hellenizmus. Birodalmak.</p>	<p>Földrajz: a Balkán-félsziget déli részének természeti adottságai.</p> <p>Testnevelés és sport: a sport- és olimpiatörténet alapjai.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: görög mitológia, homéroszi eposzok, az antik görög színház és dráma, Szophoklész: Antigoné.</p> <p>Dráma és tánc: az ókori színház és dráma.</p> <p>Vizuális kultúra: az antik görög képzőművészet.</p> <p>Matematika: Pitagorasz-tétel, Thalész-tétel, Eukleidész (euklideszi geometria), görög ábécé betűinek használata a matematikában. Pi szám jelölése [π].</p> <p>Fizika: Arkhimédész, ptolemaioszi világkép, Arisztotelész természetfiloz.</p>

2. Témakör címe: Az ókori Róma	Óraszám: 14
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Róma útja a köztársaságtól a császársáig.</p> <p>A köztársaság és a császárság államszervezte és intézményei. Államformák, államszervezet.</p> <p>Gazdaság, gazdálkodás, az életmód</p>	<p>Földrajz: az Appennini-félsziget természeti adottságai.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Bibliai történetek, Vergilius, Horatius. Az írás kialakulása, jelentősége, nyelvcsaládok.</p> <p>Matematika: a római számok.</p> <p>Vizuális kultúra: Colosseum, Augustus</p>

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

<p>változásai.</p> <p>A római hitvilág, művészet, a tudomány és a jog.</p> <p>A kereszténység kialakulása, tanításai és elterjedése. A világvallások alapvető tanításai, vallásalapítók, vallásújítók.</p> <p>Pannónia provincia.</p> <p>A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása.</p>	<p>szobra.</p> <p>Etika; filozófia: A kereszténység története. Az európai civilizáció és kultúra zsidó-keresztény gyökerei.</p>
---	--

3. Témakör címe: Az egyetemes középkor (476 - 1490)	Óraszám: 20
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Új királyságok a Nyugatrómai Birodalom egykori területén. A Frank Birodalom.</p> <p>A nyugati és keleti kereszténység.</p> <p>Nyugat-Európa gazdasága és társadalma. Erőforrások és termelési kultúrák.</p> <p>Róma örökösei: a Bizánci Birodalom és a Német-római Birodalom létrejötte.</p> <p>Az államalapítások kora Észak-, Közép- és Kelet-Európában.</p> <p>Az iszlám és az arab hódítás. Vallások szellemi, társadalmi, politikai gyökerei és hatása.</p> <p>A középkori egyház és az uralkodói hatalom Európában.</p> <p>Gazdasági fellendülés és a középkori városok születése. A technikai fejlődés feltételei és következményei.</p> <p>A rendiség kialakulása.</p>	<p>Földrajz: Európa természeti adottságai, az arab világ földrajzi jellemzői, világvallások, arab földrajz (tájolás, útleírások), az ún. kis jégkorszak Európában.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: lovagi költészet, vágánsköltészet, Boccaccio, Petrarca.</p> <p>Etika: hit és vallás, a világvallások emberképe és erkölcsi tanításai, az intolerancia, mint erkölcsi dilemma.</p> <p>Vizuális kultúra: bizánci művészet, román stílus, gótika, reneszánsz (Leonardo, Michelangelo, Raffaello).</p> <p>Matematika: arab számok (hindu eredetű, helyi értékes, 10-es alapú, arab közvetítéssel világszerte elterjedt számírás), arab algebra.</p> <p>Fizika: Arab csillagászat (arab eredetű csillagászati elnevezések, csillagnevek, iszlám naptár stb.). Középkori technikai találmányok, a gótikus stílus technikai alapjai (támív, támpillér); tudománytörténet, asztrológia és asztronómia.</p> <p>Biológia-egészségtan: az arab orvostudomány eredményei.</p> <p>Ének-zene: a középkor zenéje; a</p>

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

<p>Egyházi és világi kultúra a középkorban. Korok, korstílusok.</p> <p>Hétköznapi élet a középkorban.</p> <p>Nyugat-Európa válsága és fellendülése a XIV–XV. században.</p> <p>Itália, a humanizmus és a reneszánsz. Világkép, eszmék, ideológiák. Korok, korstílusok.</p> <p>A közép- és kelet-európai régió államai.</p> <p>Az Oszmán (Török) Birodalom terjeszkedése.</p>	<p>reneszánsz zenéje.</p>
--	---------------------------

4. Témakör címe: A magyarság története a kezdetektől 1490-ig	Óraszám: 18
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>A magyar nép eredete, vándorlása, a honfoglalás és a kalandozások kora. Népeség, demográfia (vándorlás, migráció).</p> <p>Árpád-házi uralkodók politikai életpályája (Géza és Szent István, Szent László, Könyves Kálmán, I. András, IV. Béla).</p> <p>A társadalom és a gazdaság változásai a honfoglalástól a XIII. század végéig.</p> <p>A Magyar Királyság, mint jelentős európai hatalom, az Anjouk, Luxemburgi Zsigmond és Hunyadi Mátyás korában. Fölzárkózás, lemaradás.</p> <p>A magyar rendi állam és az Oszmán (Török) Birodalom párharca.</p> <p>Társadalmi és gazdasági változások a XIV–XV. század folyamán.</p> <p>A középkori magyar kultúra és</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: a magyar nyelv rokonsága, története, nyelvcsaládok, régi magyar nyelvemlékek: a Tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd és könyörgés, Ómagyar Mária-siralom. Eredetmondák (pl. Arany János: Rege a csodaszarvasról). Janus Pannonius: Pannónia dicsérete, Katona József: Bánk Bán, Arany János: Toldi.</p> <p>Vizuális kultúra: A nagyszentmiklósi kincs, a honfoglalás korát feldolgozó képzőművészeti alkotások megfigyelése, elemzése.</p> <p>Román, gótikus és reneszánsz emlékek Magyarországon.</p> <p>Ének-zene: reneszánsz zene: Bakfark Bálint.</p> <p>Matematika: térbeli modellek készítése valaminek a demonstrálásához.</p> <p>Informatika: forráshasználat, hitelesség.</p>

művelődés emlékei.	
--------------------	--

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ismeri az adott témakörök kerettanterv által megfogalmazott tárgyi követelményeit.

A tanuló képes a múltat és a történelmet formáló, összetett folyamatok, látható és háttérben meghúzódó összefüggések felismerésére, és ezek erkölcsi-etikai aspektusainak azonosítására.

A tanuló képes a korábbi korokban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítására, a különböző államformák működési jellemzőinek felismerésére.

A tanuló ismeri és alkalmazza az adott évben tanult, a történelem értelmezését segítő kulcsfogalmakat és egyedi fogalmakat.

A tanuló tud példákat mondani különböző korok eltérő értékítéleteiről egy-egy történelmi személyiség kapcsán.

A tanuló képes az egyes népeket vallásuk és kultúrájuk, életmódjuk alapján megkülönböztetni.

A tanuló képes azonosítani Európa különböző régióinak eltérő fejlődési útjait.

A tanuló képes ismereteket meríteni, beszámolót, kiselőadást készíteni és tartani különböző írott forrásokból, történelmi kézikönyvekből, atlaszokból/szaktankönyvekből, statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból és internetről.

A tanuló képes a szerzett információk rendezésére/értelmezésére, és tudja a rendelkezésre álló információforrásokat áttekinteni/értékelni is. Tud kérdéseket megfogalmazni a forrás megbízhatóságára és a szerző esetleges elfogultságára vonatkozóan.

A tanuló képes különböző magatartástípusok és élethelyzetek megfigyelésére/következtetések levonására. Tud írott és hallott szövegből lényegyet kiemelni tételmondatok meghatározásával, szövegek tömörítésével és átfogalmazásával egyaránt.

A tanuló képes feltevéseket megfogalmazni történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóiról.

A tanuló képes folyamatábrát, diagramot, vizuális rendezőt (táblázatot, ábrát) készíteni, történelmi témákat vizuálisan ábrázolni.

A tanuló ismeri és használja a történelmi korszakok és periódusok nevét.

A tanuló képes érzékelni és elemezni az egyetemes és a magyar történelem eltérő időbeli ritmusát, illetve ezek kölcsönhatásait.

10. évfolyam

Éves óraszám: 108 óra (36 x 3)

A középiskolai történelemtanítás második éve koncentrikusan bővíti az általános iskolában tanultakat, ugyanakkor a korábbiaktól eltérő feladatokat is ró a tanulókra. Egyrészt a forráskezelés készségeinek fejlesztésében jelentősen túllépnek az általános iskolai szinten. E két évfolyam feladata a forráskezelés és -elemzés elemi szabályainak, illetve a tudományos anyaggyűjtés alapjainak elsajátítása. Másrészt a korábbi, történetek feldolgozásán alapuló, képszerű történelemtanítást felváltja az elemző, az oksági viszonyokat kutató jellegű munka. Az általános iskolai történelemtanításhoz hasonlóan ezek is csak a tanulók fokozott tevékenykedtetése révén érhetők el. Kiemelt szerepe van a problémaközpontú történelemtanításnak, amely adott esetben teljesen eltérő nézőpontok ütköztetését is szükségessé teszi. A kulcskompetenciák közül a hatékony és önálló tanulás készsége szintjének emelése a legfontosabb feladat.

A történelem tantárgy kiválóan alkalmas az önálló ismeretszerzés és -feldolgozás képességének kialakítására. A tanulóknak meg kell ismerniük az elsődleges és másodlagos források kezelésének szabályait. Az anyaggyűjtéshez nélkülözhetetlen a könyvtárakban, illetve azok anyagában (kézikönyvek, lexikonok, atlaszok, ismeretterjesztő folyóiratok stb.), valamint az elektronikus adatbázisokban való tájékozódás képességének kialakítása és fejlesztése. A diákoknak ezen a képzési és életkori szinten el kell jutni az események elbeszélésétől, a források tartalmi ismertetésétől a problémafelvetés, magyarázat, fejtegetés, következtetés és érvelés alkalmazásáig, felhasználva a szaknyelvet. Fontos feladat a grafikus kifejezések (diagramok, grafikonok) elemzése, majd készítése, képi információhordozók gyűjtése, válogatása, készítése, valamint az időben és térben való tájékozódás fejlesztése.

1. Témakör címe: A világ és Európa a kora újkorban (1490-1700)	Óraszám: 26
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
Amerika ősi kultúrái, a nagy földrajzi felfedezések és következményeik. Függetlenség és alávetettség. Reformáció és katolikus megújulás. Vallások szellemi, társadalmi, politikai gyökerei és hatásai.	Földrajz: földrajzi felfedezések topográfiai vonatkozásai, a holland mélyföld, a Naprendszer. Magyar nyelv és irodalom: Shakespeare, Molière. Dráma és tánc: az angol reneszánsz színház és dráma, a francia klasszicista színház és dráma.

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

<p>Az atlanti hatalmak (Hollandia és Anglia) felemelkedése. Erőforrások és termelési kultúrák.</p> <p>Nagyhatalmi küzdelmek a XVII. században és a XVIII. század elején. Kisállamok, nagyhatalmak.</p> <p>A tőkés gazdaság kibontakozása a Tudorok korában.</p> <p>Az angol polgárháború és a parlamentáris monarchia kialakulása. A hatalommegosztás formái, szintjei.</p> <p>A francia abszolutizmus és hatalmi törekvések.</p> <p>Közép- és Kelet-Európa a XVI–XVII. században.</p> <p>A tudományos világkép átalakulása.</p>	<p>Vizuális kultúra: a barokk stílus. Ének-zene: a barokk zene. Fizika: A földközéppontú és a napközéppontú világkép jellemzői. A Föld, a Naprendszer és a Kozmosz fejlődéséről alkotott csillagászati elképzelések. Kepler törvényei, Newton. Filozófia: Descartes, Bacon, Locke.</p>
--	--

2. Témakör címe: Magyarország a kora újkorban (1490-1711)	Óraszám: 20
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>A Jagelló-kor.</p> <p>Az ország három részre szakadása. Függetlenség és alávetettség.</p> <p>Várháborúk kora. Békék, háború, hadviselés.</p> <p>A három országrész berendezkedése, mindennapjai.</p> <p>A reformáció és a katolikus megújulás Magyarországon.</p> <p>Az Erdélyi Fejedelemség. Kisállamok, nagyhatalmak.</p> <p>A magyar rendek és a Habsburg-udvar konfliktusai.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: A reformáció kulturális hatása; Pázmány Péter; Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem, kuruc költészet, Mikes Kelemen. Ének-zene: Szegénylegény katonanépek (pl. Csínom Palkó). Földrajz: a természeti környezet változása a török korban. Matematika: képzeletben történő mozgás (pl. átdarabolás elképzelése; testháló összehajtásának, szétvágásoknak az elképzelése; testek különféle síkmetszeteinek elképzelése).</p>

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

<p>A török kiűzése Magyarországról.</p> <p>Népesség, társadalom, gazdaság és természeti környezet a XVI-XVII. századi Magyarországon.</p> <p>A Rákóczi-szabadságharc. Egyezmények, szövetségek.</p>	
---	--

3. Témakör címe: Felvilágosodás, forradalmak és a polgárosodás kora (1700-1849)	Óraszám: 27
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>A felvilágosodás. Világkép, eszmék, ideológiák, társadalomkritika.</p> <p>A felvilágosult abszolutizmus.</p> <p>Hatalmi átrendeződés a XVIII. századi Európában. Egyezmények, szövetségek.</p> <p>Az Egyesült Államok létrejötte és alkotmánya. A hatalommegosztás formái, szintjei.</p> <p>A francia forradalom eszméi, irányzatai, hatása. Forradalom, reform és kompromisszum.</p> <p>A napóleoni háborúk Európája és a Szent Szövetség rendszere.</p> <p>Az ipari forradalom és hatásai. A technikai fejlődés feltételei és következményei.</p> <p>A XIX. század eszméi.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: a felvilágosodás és a romantika, a francia Enciklopédia, Voltaire: Candide.</p> <p>Vizuális kultúra: klasszicizmus és romantika.</p> <p>Ének-zene: Marseillaise.</p> <p>Fizika: hőerőgépek, a teljesítmény mértékegysége (watt).</p> <p>Erkölcstan; etika: Állampolgárság és nemzeti érzés. A szabadság rendje: jogok és kötelességek. Magánérdek és közjó. Részvétel a közéletben. A társadalmi igazságosság kérdése.</p> <p>Földrajz: urbanizációs folyamatok és hatásaik.</p> <p>Filozófia: a felvilágosodás filozófusai (pl. Diderot, Voltaire, Rousseau), a német idealizmus (pl. Kant, Hegel), Marx.</p> <p>Biológia-egészségtan: védőoltások (az immunológia tudományának kezdetei).</p> <p>Mozgókép-kultúra és médiaismeret: a modern nyilvánosság kialakulása.</p>

4. Témakör címe: Az újjáépítés kora Magyarországon (1711-1820)	Óraszám: 13
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Népesség és környezet: demográfiai változások, az etnikai arányok</p>	<p>Földrajz: Magyarország természeti adottságai.</p>

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

<p>átalakulása. Népeség, demográfia (vándorlás, migráció). Kisebbség, többség, nemzetiségek.</p> <p>A Magyar Királyság újjászervezése és helye a Habsburg Birodalomban.</p> <p>A felvilágosult abszolútizmus a Habsburg Birodalomban.</p> <p>Társadalmi és gazdasági viszonyok változásai a XVIII. században.</p> <p>A nemzeti ébredés: a kultúra és művelődés változásai.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Nyelvújítás: Kazinczy Ferenc.</p> <p>A magyar felvilágosodás irodalma: Bessenyei György, Csokonai Vitéz Mihály.</p> <p>Ének-zene: a barokk zene (pl. J. S. Bach, Händel), a klasszikus zene (pl. Haydn).</p> <p>Vizuális kultúra: barokk stílusú kastélyok, templomok, illuzionisztikus freskók, fogadalmi szobrok és táblaképek Magyarországon.</p> <p>Informatika: könyvtártípusok, könyvtártörténet.</p>
--	--

5. Témakör címe: Reformkor, forradalom és szabadságharc Magyarországon (1820-1849)	Óraszám: 22
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Az átalakuló társadalom és gazdaság.</p> <p>Nők és férfiak életmódja és társadalmi helyzete, életformák.</p> <p>A reformeszmék kialakulása és terjedése: Széchenyi István programja. Fölzárkózás, lemaradás.</p> <p>A reformmozgalom kibontakozása.</p> <p>A nemzeti ébredés és a nemzetiségi kérdés.</p> <p>A reformkori művelődés, kultúra.</p> <p>A forradalom és szabadságharc nemzetközi keretei.</p> <p>Az 1848-as forradalom és vívmányai, az áprilisi törvények. Forradalom, reform és kompromisszum.</p> <p>A szabadságharc története. Békék, háború, hadviselés.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: A felvilágosodás és a reformkor irodalma. Nemzeti dráma, nemzeti színjátszás kezdetei.</p> <p>Dráma és tánc: a XIX. századi magyar színház és dráma néhány alkotása: Katona József: Bánk bán, Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde.</p> <p>Vizuális kultúra: klasszicizmus és romantika.</p> <p>Ének-zene: Himnusz, Szózat, Erkel Ferenc: Hunyadi László – a nemzeti opera születése, Liszt Ferenc.</p> <p>Földrajz: Magyarország természeti adottságai, folyamszabályozás.</p>

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ismeri az adott témakörök kerettanterv által megfogalmazott tárgyi követelményeit.

A tanuló képes a múltat és a történelmet formáló, összetett folyamatok, látható és háttérben meghúzódó összefüggések felismerésére, és ezek erkölcsi-etikai aspektusainak azonosítására.

A tanuló képes a korábbi korokban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítására, a különböző államformák működési jellemzőinek felismerésére.

A tanuló ismeri és alkalmazza az adott évben tanult, a történelem értelmezését segítő kulcsfogalmakat és egyedi fogalmakat.

A tanuló tud példákat mondani különböző korok eltérő értékítéleteiről egy-egy történelmi személyiség kapcsán.

A tanuló képes az egyes népeket vallásuk és kultúrájuk, életmódjuk alapján megkülönböztetni.

A tanuló képes azonosítani Európa különböző régióinak eltérő fejlődési útjait.

A tanuló képes ismereteket meríteni, beszámolót, kiselőadást készíteni és tartani különböző írott forrásokból, történelmi kézikönyvekből, atlaszokból/szakmunkákból, statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból és internetről.

A tanuló képes a szerzett információk rendezésére/értelmezésére, és tudja a rendelkezésre álló információforrásokat áttekinteni/értékelni is. Tud kérdéseket megfogalmazni a forrás megbízhatóságára és a szerző esetleges elfogultságára vonatkozóan.

A tanuló képes különböző magatartástípusok és élethelyzetek megfigyelésére/következtetések levonására. Tud írott és hallott szövegből lényegyet kiemelni tételmondatok meghatározásával, szövegek tömörítésével és átfogalmazásával egyaránt.

A tanuló képes feltevéseket megfogalmazni történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóiról.

A tanuló képes folyamatábrát, diagramot, vizuális rendezőt (táblázatot, ábrát) készíteni, történelmi témákat vizuálisan ábrázolni.

A tanuló ismeri és használja a történelmi korszakok és periódusok nevét.

A tanuló képes érzékelni és elemezni az egyetemes és a magyar történelem eltérő időbeli ritmusát, illetve ezek kölcsönhatásait.

11. évfolyam

Éves óraszám: 108 óra (36 x 3)

A középiskolai történelemtanítás harmadik éve részben már az érettségire való felkészülés jegyében telik el. Mindazon fejlesztési területeket és kulcskompetenciákat kiemeljük és elmélyítjük, amelyek a történelemtanítás során szerepet játszanak. Ezek közül a legfontosabb a nemzeti azonosságtudat kialakítása és a hazafias nevelés, valamint az aktív állampolgárságra és demokráciára nevelés. Fontos, hogy tanulóink hazájukhoz hű, nemzeti, népi kultúránk értékeit ismerő és becsülő, a demokratikus jogállam iránt elkötelezett, a közügyekben aktívan részt vevő állampolgárokká váljanak. Ehhez használjuk fel és tudatosítsuk a közelmúlt történelmének értékeit (jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát), közös társadalmi és állami sikereinket (pl. a rendszerváltás/rendszerváltozás, a demokratikus jogállam kiépítése, békés nemzetegyesítés, csatlakozásunk az európai közösséghez és az atlanti szövetséghez), nem elhallgatva, de nem is túlhangsúlyozva történelmünk árnyoldalait sem. A kulcskompetenciák közül a szociális és állampolgári kompetencia játszik szerepet a demokrácia iránti végső elköteleződésben, valamint nemzeti értékeinken túl a közös európai gondolat melletti egyértelmű állásfoglalásban is.

A tanulói kompetencia fejlesztésének területei közül első helyen a források használata és értékelése említhető. A forrásokból történő önálló adatgyűjtés mellett a történelmi háttér ismeretében következtetések levonása is elvárt. Mindehhez nemcsak a szakszókincs alapos ismerete szükséges, hanem az egyes történelmi fogalmak meghatározása is, annak tudatában, hogy azok a különböző történelmi korokban változó jelentésűek lehetnek. A történelemtanítás fontos eleme a középiskolai oktatás záró szakaszában is a tanulók történelmi időben és térben való tájékozódó-képességének fejlesztése. Ez a kronológiai és topográfiai adatok megismerésén és megtanulásán túl azok egységben látását, az események sorrendjének (diakrónia) és az egy időben zajló történéseknek (szinkrónia) a felismerését is célozza. Ezen a szinten már elvárt egyszerű kronológiai táblázatok önálló készítése, valamint kronológiai munkák használata is. Fontos a történelmi tér változásainak felismerése, a történelmi és földrajzi térképek összekapcsolása, valamint az ökológiai szemlélet kialakítása a történelmi jelenségek értelmezésében.

1. Témakör címe: A nemzetállamok és a birodalmi politika kora (1849-1914)	Óraszám: 19
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
Nemzetállami törekvések Európában	Földrajz: kontinensek földrajza, Európa

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

<p>(Olaszország, Németország, a balkáni államok). Kisállamok, nagyhatalmak.</p> <p>Az Amerikai Egyesült Államok nagyhatalommá válása.</p> <p>Társadalmi és gazdasági változások a centrum országaiban.</p> <p>Az iparosodás új szakaszának hatásai (társadalom, gondolkodás, életmód, épített és természetes környezet). Technikai fejlődés feltételei és következményei.</p> <p>A modern polgári állam jellegzetességei. Hatalommegosztás formái, színterei.</p> <p>Az Európán kívüli világ változásai a XIX. század második felében: gyarmati függés, a birodalmak versenye a világ újrafelosztásáért.</p> <p>Függetlenség, alávetettség, kisállamok, nagyhatalmak</p>	<p>országai, Balkán, a városfejlődés szakaszai.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Stendhal, Balzac, Victor Hugo, Puskin, Zola, Dosztojevszkij, Verlaine, Rimbaud, Baudelaire, Keats.</p> <p>Vizuális kultúra: eklektika, szecesszió és az izmusok meghatározó alkotói és művei.</p> <p>Ének-zene: Verdi, Puccini, Wagner, Debussy.</p> <p>Fizika: tudósok, feltalálók: Faraday, Helmholtz.</p> <p>Kémia: Meyer, Mengyelejev, Curie házaspár.</p> <p>Biológia-egészségtan: Pasteur, Darwin: evolúcióelmélet.</p> <p>Testnevelés és sport: újkori olimpiák.</p>
--	---

2. Témakör címe: A kiegyezéshez vezető út és a dualizmus kora Magyarországon (1849-1914)	Óraszám: 18
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Önkényuralom Magyarországon.</p> <p>A kiegyezés létrejötte és tartalma. Államformák, államszervezet.</p> <p>A kiegyezéshez fűződő viták, a kiegyezés alternatívái.</p> <p>Társadalmi változások és gazdasági fejlődés a dualizmus korában. Földrakódás, lemaradás. Népeség, demográfia.</p> <p>Budapest világvárossá válása.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Arany János: A walesi bárdok, a századforduló irodalmi élete (pl. a Nyugat).</p> <p>Vizuális kultúra: a szecesszió és eklektika jellemzői.</p> <p>Ének-zene: Liszt Ferenc, az operett születése, Bartók Béla, Kodály Zoltán.</p> <p>Földrajz: folyamszabályozás, természetkárosítás, árvizek kiváltó okai.</p> <p>Fizika: az elektrifikáció, a transzformátor, a villamos mozdony, a karburátor.</p> <p>Testnevelés és sport: Magyar olimpiai részvétel – Hajós Alfréd, magyar sikersportágak (pl. úszás, vívás).</p>

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

<p>A nemzetiségi kérdés alakulása, a zsidó emancipáció.</p> <p>A dualizmus válságjelei.</p> <p>A tudomány és művészet a dualizmus korában.</p> <p>Életmód a századfordulón</p>	
--	--

3. Témakör címe: Az első világháború és következményei (1914-1920)	Óraszám: 17
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Az első világháború. Hadviselés.</p> <p>Magyarország az első világháborúban.</p> <p>A februári forradalom és a bolsevik hatalomátvétel. A diktatúra kiépülése Szovjet-Oroszországban.</p> <p>A háborús vereség következményei Magyarországon: az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása, Az őszi forradalom, a tanácsköztársaság.</p> <p>Az első világháborút lezáró békerendszer.</p> <p>A trianoni békediktátum. Kisebbség, többség, nemzetiségek.</p> <p>Új államok Közép-Európában. A határon túli magyarság sorsa.</p>	<p>Földrajz: Európa domborzata és vízrajza.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Móricz Zsigmond: Barbárok, Ady Endre, Babits Mihály háborús versei.</p> <p>Kémia: hadászatban hasznosítható vegyi anyagok.</p> <p>Mozgókép- és médiaismeret: tömegkommunikáció, médiumok hatása a mindennapi életre.</p>

4. Témakör címe: Európa és a világ a két világháború között (1920-1939)	Óraszám: 21
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Az 1920-as évek politikai és gazdasági viszonyai.</p> <p>Demokráciák és tekintélyuralmi</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: az avantgárd (pl. Apollinaire), Borges, Bulgakov, Faulkner, Thomas Mann, Orwell, Szolzsenyicin.</p>

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

<p>rendszerek Európában a két világháború között.</p> <p>Világkép, eszmék, ideológiák, társadalomkritika.</p> <p>Az olasz fasiszta állam és ideológia jellemzői.</p> <p>A kommunista diktatúra a Szovjetunióban.</p> <p>Az 1929-33-as világgazdasági válság jellemzői és következményei. Az Amerikai Egyesült Államok válasza a válságra: a New Deal.</p> <p>A nemzeti szocialista ideológia és a náci diktatúra jellemzői.</p> <p>Nemzetközi viszonyok a két világháború között.</p> <p>A gyarmatok helyzete.</p> <p>Tudomány és művészet a két világháború között. Korok, korstílusok.</p> <p>Életmód és mindennapok a két világháború között. Nők és férfiak életmódja és társadalmi helyzete, életformák.</p>	<p>Vizuális kultúra: A technikai képalkotás: fényképezés, film jelentősége. Az avantgárd: Picasso: Guernica. Fényképek értelmezése.</p> <p>Ének-zene: az avantgárd zene, a dzsessz.</p> <p>Biológia-egészségtan: vitaminok, penicillin – antibiotikumok, védőoltások.</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: A média kifejező eszközei és ezek hatásmechanizmusa.</p> <p>A korszak stílusirányzatai.</p> <p>Testnevelés és sport: olimpiatörténet – a berlini olimpia (1936).</p>
---	---

5. Témakör címe: Magyarország a két világháború között (1920-1939)	Óraszám: 11
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>A konszolidáció kezdete Magyarországon: Teleki Pál első miniszterelnöksége. Államformák, államszervezet.</p> <p>A bethleni konszolidáció folyamata, jellemzői és válsága.</p> <p>A magyar külpolitika céljai és lehetőségei a két világháború között.</p>	<p>Földrajz: Magyarország és Közép-Európa természeti adottságai.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: a Nyugat, mint folyóirat és mint mozgalom; József Attila; a népi írók; a határon túli irodalom.</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: tömegkommunikáció, médiumok hatása a mindennapi életre, a magyar hangosfilmgyártás kezdetei.</p>

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

<p>A revízió lépései és politikai következményei Magyarországon.</p> <p>A belpolitikai élet radikalizálódása az 1930-as években.</p> <p>Tudomány és művészet a két világháború között.</p> <p>Társadalom és életmód Magyarországon a két világháború között. Szegények és gazdagok világa. Egyenlőség, emancipáció.</p> <p>Tömegkultúra és tömegsport. Tömegtájékoztatás, sajtó, propaganda.</p>	<p>Biológia-egészségtan: Szent-Györgyi Albert.</p> <p>Vizuális kultúra: avantgárd – Kassák Lajos.</p>
--	---

6. Témakör címe: A második világháború (1939-1945)	Óraszám: 16
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>A második világháború kitörése. Hadi és diplomáciai eseményei a Szovjetunió elleni német támadásig. Békék, háború, hadviselés.</p> <p>A fordulat a háború menetében.</p> <p>A szövetségesek együttműködése és győzelme. Egyezmények, szövetségek.</p> <p>A második világháború jellemzői. A holokauszt.</p> <p>Magyarország háborúba lépése és részvétele a keleti fronton.</p> <p>Kállay Miklós miniszterelnöksége.</p> <p>A német megszállás és nyilas uralom. Felszabadulás és szovjet megszállás.</p> <p>Zsidóüldözés, a holokauszt Magyarországon.</p>	<p>Fizika: nukleáris energia, atombomba.</p> <p>Etika: az intolerancia, a gyűlölet, a kirekesztés, a rasszizmus.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Radnóti Miklós, Semprun: A nagy utazás, Kertész Imre: Sorstalanság.</p> <p>Vizuális kultúra: A technikai képalkotás: fényképezés, a film jelentősége. Fényképek értelmezése (pl. Capa: A normandiai partraszállás fényképei).</p>

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

Szabadon felhasználható órák	Óraszám: 11
Ismeretek, fejlesztési követelmények	Lehetséges kapcsolódási pontok
Az egyéni tanmenetek tartalmazzák.	Az egyéni tanmenetek tartalmazzák.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ismeri az adott témakörök kerettanterv által megfogalmazott tárgyi követelményeit.

A tanuló képes az újkori és modernkori egyetemes és magyar történelmi jelenségek, események rendszerező feldolgozásával a jelenben zajló folyamatok előzményeinek felismerésére.

A tanuló képes az új- és modernkorban élt emberek, közösségek sokoldalú élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítására.

A tanuló ismeri a XIX-XX. század kisebb korszakainak megnevezését, illetve egy-egy korszak főbb jelenségeit, jellemzőit, szereplőit, összefüggéseit.

A tanuló képes a bonyolult történelmi folyamatok meghatározó összefüggéseit, szereplőit beazonosítani, valamint képes az adott korszakok főbb kérdéseinek problémaközpontú bemutatására, elemzésére.

A tanuló tudja, hogy az újkortól kezdődően lényegesen átalakul Európa társadalmi és gazdasága (polgárosodás, iparosodás) és ezzel párhuzamosan új eszmeáramlatok, politikai mozgalmak, pártok jelennek meg.

A tanuló képes ismereteket meríteni különböző ismeretforrásokból, történelmi, társadalomtudományi, filozófiai és etikai kézikönyvekből, atlaszokból, szaktudományi munkákból, képes ezek segítségével történelmi oknyomozás megszervezésére.

A tanuló képes különböző történelmi elbeszéléseket (pl. emlékiratok) összehasonlítani a narráció módja alapján.

A tanuló képes megfogalmazni önálló véleményt társadalmi, történelmi eseményekről, szereplőkről, jelenségekről, filozófiai kérdésekről, képes mások érvelésének összefoglalására, értékelésére és figyelembe vételére, a meghatározott álláspontok cáfolására, a véleménykülönbségek tisztázására, valamint a saját álláspont gazdagítására is.

12. évfolyam

Éves óraszám: 90 óra (30 x 3)

A középiskolai történelemtanítás negyedik éve már az érettségire való felkészülés jegyében telik el. Mindazon fejlesztési területeket és kulcskompetenciákat kiemeljük és elmélyítjük, amelyek a történelemtanítás során szerepet játszanak. Ezek közül a legfontosabb a nemzeti azonosságtudat kialakítása és a hazafias nevelés, valamint az aktív állampolgárságra és demokráciára nevelés. Fontos, hogy tanulóink hazájukhoz hű, nemzeti, népi kultúránk értékeit ismerő és becsülő, a demokratikus jogállam iránt elkötelezett, a közügyekben aktívan részt vevő állampolgárokká váljanak. Ehhez használjuk fel és tudatosítsuk a közelmúlt történelmének értékeit (jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát), közös társadalmi és állami sikereinket (pl. a rendszerváltás/rendszerváltozás, a demokratikus jogállam kiépítése, békés nemzetegyesítés, csatlakozásunk az európai közösséghez és az atlanti szövetséghez), nem elhallgatva, de nem is túlhangsúlyozva történelmünk árnyoldalait sem. A kulcskompetenciák közül a szociális és állampolgári kompetencia játszik szerepet a demokrácia iránti végső elköteleződésben, valamint nemzeti értékeinken túl a közös európai gondolat melletti egyértelmű állásfoglalásban is.

A tanulói kompetencia fejlesztésének területei közül első helyen a források használata és értékelése említhető. A forrásokból történő önálló adatgyűjtés mellett a történelmi háttér ismeretében következtetések levonása is elvárt. Mindehhez nemcsak a szakszókincs alapos ismerete szükséges, hanem az egyes történelmi fogalmak meghatározása is, annak tudatában, hogy azok a különböző történelmi korokban változó jelentésűek lehetnek. A történelemtanítás fontos eleme a középiskolai oktatás záró szakaszában is a tanulók történelmi időben és térben való tájékozódó-képességének fejlesztése. Ez a kronológiai és topográfiai adatok megismerésén és megtanulásán túl azok egységben látását, az események sorrendjének (diakrónia) és az egy időben zajló történéseknek (szinkrónia) a felismerését is célozza. Ezen a szinten már elvárt egyszerű kronológiai táblázatok önálló készítése, valamint kronológiai munkák használata is. Fontos a történelmi tér változásainak felismerése, a történelmi és földrajzi térképek összekapcsolása, valamint az ökológiai szemlélet kialakítása a történelmi jelenségek értelmezésében.

A társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek – mint közvetlen szocializációs hatású témaköröket átfogó tartalmi terület – természetes módon kapcsolódik a NAT-ban megfogalmazott valamennyi általános fejlesztési feladathoz. Ez a lehetősége abból adódik, hogy a jelenben való eligazodásra igyekszik felkészíteni a tanulókat. Olyan tartalmakat visz be az oktatásba, amelyek a hétköznapokban közvetlenül hasznosítható tudást eredményeznek. Olyan készségek

fejlesztését célozza, amelyek – miként az összes kulcskompetencia –, széles körben hasznosíthatók az iskolán kívüli életben. A témakörök feldolgozása közvetlen módon járul hozzá a szociális és állampolgári, valamint a kezdeményezőkézség és vállalkozási kompetencia fejlesztéséhez. Az általános célok közül jelentős mértékben segíti az állampolgárságra és demokráciára nevelést, a másokért való felelősségvállalás és az önkéntesség gondolatának elmélyülését a fiatalokban, a gazdasági és a pénzügyi nevelést, valamint kisebb mértékben a pályorientációt is.

A társadalmi, állampolgári és gazdasági témakörök feldolgozása fontos szerepet játszik az önálló és kritikai gondolkodás fejlesztésében, valamint a médiahasználat tudatosságának kialakításában, ami középiskolában a következő tevékenységi típusokra épülhet: írott és audiovizuális szövegek önálló gyűjtése, szóban vagy írásban történő feldolgozása, valamint tudatos és kritikus kezelése, a tanult ismeretek problémaközpontú elrendezése, a többféleképpen értelmezhető szövegek jelentésrétegeinek feltárása, különféle értékrendek összehasonlítása, saját értékek és vélemények tisztázása.

A középiskola utolsó évfolyamán megjelenő társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek témakörei a történelem tantárgy keretében szintetizálják a diákok társadalomtudományi ismereteit. Mivel végzős diákokról van szó, fontos, hogy az iskola közvetlen módon is előkészítse őket a tényleges gazdasági és politikai szerepvállalásra: az állampolgári jogok és kötelességek felelősségteljes gyakorlására, a munkavállalói, illetve a vállalkozói szerepre, valamint az országgyűlési és helyhatósági választásokon való részvételre.

E témakörök szemlélete szorosan kötődik az aktuális társadalmi gyakorlathoz, illetve a diákok társadalmi tapasztalataihoz. Legfontosabb módszertani sajátossága az induktivitás, amely a tanulási folyamat gyakorlat közeli jellegében gyökerezik. Ez azért fontos, mert a diákok társadalmi tapasztalatai sok esetben ellentmondanak az iskolában tanult eszményeknek, elveknek és fogalmi általánosításoknak. Így mind a tanár, mind a tananyag könnyen hiteltelenné válhat. Az ismeretek pusztá átadása mellett ezért mindenképp szükség van olyan, személyes élményekre építő, készségfejlesztő módszerekre, amelyek megalapozzák, illetve erősítik a diákok szociális, erkölcsi és jogi érzékét. A tananyag tehát nem egyszerűen ismereteket közvetít, hanem viselkedési mintákat, szemléletet is, egyfajta problémamegoldó „társadalmi gyakorlótérnek” tekintve a tanórákat, ahol szimulációs helyzetekben erősödhet a diákok döntési és problémamegoldó képessége, empátiája, toleranciája és együttműködési készsége.

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

1. Témakör címe: Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése (1945-1960)	Óraszám: 9
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>A hidegháborús szembenállás, a kétpólusú világ, a megosztott Európa. Egyezmények, szövetségek.</p> <p>A szovjet tömb kialakulása, jellemzői.</p> <p>A nyugati országok gazdasági és katonai integrációja. Az új világgazdasági rendszer kialakulása.</p> <p>Erőforrások és termelési kultúrák.</p> <p>A gyarmati rendszer felbomlása (India, Kína), a „harmadik világ”.</p> <p>A közel-keleti konfliktusok. Az arab világ átalakulása</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Orwell, Szolzsenyicin, Hrabal, Camus, Garcia Marquez.</p> <p>Kémia: hidrogénbomba, nukleáris fegyverek.</p> <p>Vizuális kultúra: a posztmodern, intermediális művészet.</p> <p>Testnevelés és sport: Olimpiatörténet.</p>

2. Témakör címe: Magyarország a világháborús vereségtől a forradalom leveréséig (1945-1956)	Óraszám: 11
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Az ország szovjetizálása, a kommunista diktatúra kiépítésének folyamata, jellemzői. Függetlenség és alávetettség.</p> <p>Az egypárti diktatúra működése a Rákosi-korszakban, köz- és magánéleti, valamint kulturális és gazdasági jellegzetességek. Világkép, eszmék, ideológiák, társadalomkritika.</p> <p>Az 1956-os forradalom és szabadságharc okai, háttere, jellemzői, szereplői. Forradalom, reform és kompromisszum.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról.</p> <p>Mozgóképkultúra és médiaismeret: Dokumentumfilmek, híradók elemzése.</p> <p>Testnevelés és sport: Olimpiatörténet, magyar részvétel és sikerek a korszak olimpiáin.</p>

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

3. Témakör címe: A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása (1960-1990)	Óraszám: 9
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Szovjet-amerikai konfliktusok, a versengés és együttműködés formái, területei.</p> <p>Demokrácia és a fogyasztói társadalom nyugaton – diktatúra és hiánygazdaság keleten.</p> <p>A vallások, az életmód (szabadidő, sport, turizmus) és a kulturális szokások (divat, zene) változásai a korszakban.</p> <p>A kétpólusú világrend megszűnése: Németország egyesítése, a Szovjetunió és Jugoszlávia szétesése.</p>	<p>Mozgókép-kultúra és médiaismeret: tömegkommunikáció, a média és a mindennapi élet.</p> <p>Informatika: Neumann János és a modern számítógépek. Az internet.</p> <p>Biológia-egészségtan: a DNS és a géntechnológia.</p> <p>Fizika: az űrkutatás.</p> <p>Ének-zene: A beat és a rock. Szórakoztató zenei műfajok.</p>

4. Témakör címe: A Kádár-korszak jellemzői (1956-1989)	Óraszám: 11
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Megtorlás és a konszolidáció.</p> <p>Gazdasági reformok a Kádár-korszakban.</p> <p>Életmód és mindennapok, a szellemi- és sportélet a Kádár-korszakban.</p> <p>A Kádár-rendszer válsága, a külpolitikai változások és az ellenzéki mozgalmak.</p> <p>A rendszerváltozás „forgatókönyve”, mérlege, nyertesek és vesztesek. Forradalom, reform és kompromisszum.</p> <p>Nemzeti és etnikai kisebbségek Magyarországon a kétpólusú világ időszakában. Népeség, demográfia.</p> <p>A határon túli magyarság helyzete a kétpólusú világ időszakában.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Németh László, Nagy László, Sütő András, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Örkény István.</p> <p>Mozgókép-kultúra és médiaismeret: dokumentumfilmek, híradók elemzése; stílusirányzatok: budapesti iskola.</p> <p>Testnevelés és sport: Olimpiai történet, magyar részvétel és sikerek a korszak olimpiáin.</p>

5. Témakör címe: Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése (1990 után)	Óraszám: 8
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Az információs – technikai forradalom és a tudásipar. A globális világgazdaság új kihívásai és ellenmondásai.</p> <p>Technikai fejlődés feltételei és következményei.</p> <p>Erőforrások és termelési kultúrák.</p> <p>A fenntarthatóság dilemmái. A civilizációk, kultúrák közötti ellentétek kiéleződése.</p> <p>Az egypólusútól a többpólusú világrend felé.</p> <p>A mediatisált világ. A tömegkultúra új jelenségei napjainkban.</p> <p>Tömegtájékoztatás, sajtó, propaganda.</p> <p>Az Európai Unió intézményei, működése és jelenlegi problémái.</p>	<p>Földrajz: az EU kialakulása, jellemzői, tagállamai; globális világgazdaság napjainkban, globális környezeti problémák; népesség, népesedés, urbanizáció; fejlődő és fejlett országok gazdaságának jellemzői; Kína.</p> <p>Informatika: Információk gyűjtése az internetről. Bemutatók, dokumentumok készítése. Információs társadalom. Információkeresés, információ-felhasználás.</p> <p>Etika; filozófia: korunk erkölcsi kihívásai.</p> <p>Ének-zene: világzene.</p>

6. Témakör címe: A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon (1990 után)	Óraszám: 6
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>A posztszocialista régió és Magyarország helyzete, problémái 1990 után.</p> <p>Magyarország euroatlanti csatlakozásának folyamata Fölzárkózás, lemaradás.</p> <p>A közjogi rendszer jogállami átalakítása és intézményrendszere 1990 után.</p> <p>Hatalommegosztás formái, színterei.</p> <p>A piacgazdaságra való áttérés és az átalakulás ellentmondásai, regionális</p>	<p>Informatika: információkeresés, információ-felhasználás.</p> <p>Matematika: diagramok, táblázatok, grafikonok – adatleolvasás, készítés, értelmezés, statisztikai fogalmak ismerete.</p> <p>Etika; filozófia: korunk erkölcsi kihívásai.</p>

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

<p>gazdasági különbségek.</p> <p>A társadalmi mobilitás problémái. A cigány (roma) társadalom története, helyzete és integrációjának folyamata. Nők, férfiak életmódja és társadalmi helyzete, életformák, szegények és gazdagok világa.</p> <p>A határon túli magyarság helyzete. Magyarok a nagyvilágban. Kisebbség, többség, nemzetiségek.</p>	
---	--

7. Témakör címe: Társadalmi, állampolgári, gazdasági és munkavállalói ismeretek	Óraszám: 16
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
<p>Családformák a mai világban.</p> <p>Kortárs csoport és ifjúsági szubkultúrák.</p> <p>A helyi társadalom, a civil társadalom és az önkéntesség.</p> <p>Nemzet és nemzetiség. Kulturális és etnikai kisebbségek Magyarországon.</p> <p>Esélyegyenlőtlenség és hátrányos társadalmi helyzet.</p> <p>Társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás. Állampolgári jogok és kötelességek.</p> <p>Magyarország és az Európai Unió politikai intézményrendszere.</p> <p>A magyar és az európai állampolgárság legfontosabb ismérvei.</p> <p>A magyar választási rendszer (országgyűlési és helyhatósági választások).</p> <p>A politikai részvétel formái. A közvetett</p>	<p>Földrajz: Magyarország régiói; demográfiai mutatók; a magyar tájak kulturális, néprajzi értékei.</p> <p>Etika: Társadalmi szolidaritás. Többség és kisebbség.</p> <p>Földrajz: az Európai Unió kialakulása és működésének jellemzői.</p> <p>Etika: törvény és lelkiismeret.</p> <p>Földrajz: a modern pénzügyi közvetítőrendszer a világgazdaságban (pénzügyi piacok, nemzetközi monetáris intézmények, nemzetközi tőkeáramlás, környezeti problémák, fenntarthatóság és az állam).</p> <p>Etika: a felelősség új dimenziói a globalizáció korában</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Tájékozódás listászerű, nem folyamatos szövegekben. Ismerkedés az olyan, végrehajtásra szánt, aktusszerű szövegekkel, mint a számla, az önéletrajz, a szerződés és az adóbevallás.</p> <p>Informatika: Információk gyűjtése az internetről. Bemutatók, dokumentumok készítése.</p>

<p>és a közvetlen demokrácia eszköztára</p> <p>Az állam gazdasági szerepvállalása és kapcsolata a gazdaság különböző szereplőivel. Az állam bevételei. Az állam stabilizációs, redisztribúciós és tőkeallokációs feladatai.</p> <p>A költségvetési és a monetáris politika eszköztára, szerepe a gazdaságpolitikai célok megvalósításában.</p> <p>A pénzpiac működése, megtakarítók és forrásigénylők. A pénzügyi közvetítők helye a nemzetgazdaságban.</p> <p>A vállalkozások helye a nemzetgazdaságban, szerepük a GDP megtermelésében. Vállalkozási formák. Vállalkozások létrehozása és működtetése. A vállalkozások és a piac kapcsolata. Az üzleti terv</p> <p>A munkaerő és a piac kapcsolata. Munkaerőpiaci elvárások itthon és külföldön.</p> <p>Szakképzettség. Álláskeresési technikák. Pályakezdés, beilleszkedés a munkahelyi közösségbe.</p> <p>Munkajogi alapok. Foglalkoztatási formák. A munkaszerződés tartalma.</p> <p>A munkaviszonyhoz kapcsolódó jogok és kötelezettségek (munkaszerződés, bérszámítás, adózás, egészségbiztosítás és nyugdíjbiztosítás, kollektív szerződés).</p> <p>A munkaviszony megszűnése, munkanélküli ellátás, álláskeresési támogatás, visszatérés a foglalkoztatásba</p>	
--	--

TÖRTÉNELEM TANTÁRGY 5 ÉVFOLYAMOS HELYI TANTERVE

Rendszerező ismétlés	Óraszám: 18
-----------------------------	--------------------

Szabadon felhasználható órák	Óraszám: 4
Ismeretek	Lehetséges kapcsolódási pontok
Az egyéni tanmenetek tartalmazzák.	Az egyéni tanmenetek tartalmazzák.

Az érettségi vizsgára bocsatás feltételei:

A kerettantervben szereplő tartalmi követelmények, kronológiai adatok, személyek, fogalmak és földrajzi helyszínek ismerete, valamint az alábbi készségek, képességek elsajátítása:

Legyen képes ismereteket meríteni különböző ismeretforrásokból, történelmi, társadalomtudományi, filozófiai és etikai kézikönyvekből, atlaszokból, szaktudományi munkákból, legyen képes ezek segítségével történelmi oknyomozásra. Jusson el kiselőadások, beszámolók önálló jegyzetelése szintjére. Legyen képes az internetet kritikus és tudatos használatára történelmi, filozófia- és etikatörténeti ismeretek megszerzése érdekében. elbeszélni, adott esetben eljátszani különböző szempontokból. Legyen képes erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket felismerni és bemutatni. Fogalmazzon meg önálló véleményt társadalmi, történelmi eseményekről, szereplőkről, jelenségekről, filozófiai kérdésekről. Legyen képes mások érvelésének összefoglalására, értékelésére és figyelembe vételére, a meghatározott álláspontok cáfolására, a véleménykülönbségek tisztázására, valamint a saját álláspont gazdagítására is. Legyen képes történelmi-társadalmi adatokat, modelleket és elbeszéléseket elemezni a bizonyosság, a lehetőség és a valószínűség szempontjából. Legyen képes összehasonlítani társadalmi-történelmi jelenségeket strukturális és funkcionális szempontok alapján. Legyen képes értékrendek összehasonlítására, saját értékek tisztázására. Értékelje a társadalmi-történelmi jelenségeket az értékrendek alapján.

Legyen képes történelmi-társadalmi témákat vizuálisan ábrázolni, esszét írni (filozófiai kérdésekről is), ennek kapcsán kérdéseket világosan megfogalmazni.

Legyen képes a történelmi időben történő sokoldalú tájékozódásra. Legyen képes a különböző időszakot bemutató történelmi térképek összehasonlítása során a változások (pl. területi változások, népsűrűség, vallási megosztottság stb.) hátterének feltárására.

Legyen képes a nemzet, a kisebbség fogalmának és a helyi társadalom fogalmának szakszerű használatára, tudjon érvelni a társadalmi felelősségvállalás, illetve a szolidaritás fontossága mellett.

Legyen képes átlátni a nemzetgazdaság, a bankrendszer, a vállalkozási formák működésének legfontosabb szabályait.

Legyen képes munkavállalással összefüggő, a munkaviszonyhoz kapcsolódó adózási, egészség- és társadalombiztosítási kötelezettségek, illetve szolgáltatások rendszerét átlátni.